

Yttrande

Datum

2023-04-27

Kontaktperson

Malin Skog

Mottagare

Länsstyrelsen Skåne

Dnr 500-22039-2022 (Ek. zon)

Dnr 521-50553-2021 (N2000)

Remissyttrande om ansökan om tillstånd för uppförande, drift och avveckling av vindparken Triton enligt Lagen (1992:1140) om Sveriges ekonomiska zon samt enligt 7 kap. 28 a § Miljöbalken

Swedish Pelagic Federation producentorganisation (SPF) företräder samtliga svenska fiskefartyg över 12 meters längd inom det pelagiska fisket efter bl.a. sill, skarpsill, tobis och makrill i Atlanten, Nordsjön, Skagerrak, Kattegatt och Östersjön samt ett antal fartyg mindre än 12 meter som fiskar kustnära längs Västkusten respektive i Östersjön. Våra medlemmar står varje år för ca 90% av den totala fiskade volymen i Sverige. Vi tackar för möjligheten att lämna synpunkter på denna remiss.

Länsstyrelsen Skåne har bitt om remissinstansernas ställningstagande samt övriga synpunkter gällande vindkraftparken Skåne Havsvindpark, ansökt av företagen Tritonia Vindpark AB/OX2 AB.

SPF:s slutsats

SPF motsätter sig kraftigt en vindkraftsetablering i det aktuella området. SPF anser inte att ansökan med dess MKB, inklusive kompletterande underlag, på ett tillfredsställande sätt kan visa att den möjliga vindkraftsparken inte kommer få en negativ påverkan på miljön och andra verksamheter. SPF ser stor risk för negativ påverkan på olika arter av fisk, fiskens reproduktion samt direkt negativ påverkan på yrkesfisket i form av utestängning från området och anser på grund av detta att området är mycket olämpligt för en vindkraftetablering.

I området fiskar våra medlemmar (lokala fartyg) i första hand sill för konsumtion. Fångsten levereras som råvara till lokal svensk fiskberedning där den filéas. Detta regionalt viktiga yrkesfiske omöjliggörs av en vindkraftpark. Området är dessutom synnerligen olämpligt för vindkraftsetablering med hänseende på torskens lek.

SPF:s synpunkter på den föreslagna vindkraftsparken

SPF anser att de frågor som ställts vid krav om komplettering när det gäller påverkan på fiskens lek och övriga beteenden inte har besvarats på ett tillfredsställande sätt. SPF ser stor risk för negativ påverkan på olika arter av fisk, fiskens reproduktion samt direkt negativ påverkan på yrkesfisket i form av utestängning från området. SPF anser inte att Tritonia/OX2 i sin ansökan inklusive komplettering till denna på ett tillfredsställande sätt kan visa att negativa effekter inte kommer påverka befintliga fiskarter vid en vindkraftetablering i området.

Rent generellt upplever SPF att Tritonia/OX2 i sin komplettering till ansökan konsekvent förminskar risker och möjlig negativ miljöpåverkan samt möjlig påverkan på annan verksamhet (så som yrkesfiske). På många av Länsstyrelsens frågor i kompletteringen anser vi att Tritonia/OX2 inte har lämnat ett fullgott svar.

Negativ påverkan på fiskbestånden

SPF:s medlemmar uttrycker en stark oro över hur befintliga vindkraftparker kan ha medfört misslyckad reproduktion och beteendeförändringar hos fisken. I södra Östersjön har våra medlemmar över tid som vindkraftparkerna i framförallt tyska vatten blivit allt fler, noterat att sillens vandringsmönster och beteende har förändrats. Ännu mer allvarligt är den kraftiga nedgången av den västra Östersjösillpopulationen (den så kallade Rügensillen), där reproduktionen under många års tid har varit på rekordlåga nivåer. Yrkesfiskarna kopplar samman denna nedgång med en omfattande utbyggnad av vindkraft på och i närheten av sillens lekområden i tysk och dansk zon. SPF har inte sett underlag som på ett tillförlitligt sätt visar att fiskens beteende och reproduktion inte allvarligt kommer påverkas av storskalig vindkraftutbyggnad till havs.

Arkonabassängen är ett viktigt lek- och uppväxtområde för flera fiskarter och ett av få områden där Östersjötorsken (både östra och västra beståndet) fortfarande leker. Med tanke på den kritiska beståndssituationen för torsken liksom för Rügensillen anser vi att det vore ytterst ansvarslöst att nyttja ett känt lekområde för en vindkraftsetablering som riskerar att störa leken, inte bara under uppförandet utan under hela vindkraftparkens driftsfas. Med beaktande av försiktighetsprincipen borde det inte vara aktuellt att genomföra några åtgärder som riskerar att skada/störa levnadsförhållandena för torsk, sill eller andra arter i detta område.

Vindkraftparker kan medföra bland annat ändrade strömmönster, kroniska lågfrekventa undervattensljud, vibrationer och elektromagnetiska fält runt strömkablar och dessa faktorer kan i sin tur påverka olika fiskarters (och andra djur) beteenden, kanske framförallt i samband med lek och vandring. Detta är områden där mycket kunskap ännu saknas. SPF ser därför att det är av största vikt med god och väl underbyggd kunskap om dessa faktorer och hur de kan påverka den marina faunan på alla nivåer såväl lokalt som mer regionalt innan några positiva beslut kan fattas om havsbaserad vindkraft. Alternativet är ett storskaligt ekologiskt experiment, där kommande generationer kan bli förlorarna.

Negativ påverkan på yrkesfisket

På Länsstyrelsens fråga om möjlig samexistens med yrkesfisket svarar Tritonia/OX2 egentligen inte över huvud taget, vilket SPF anser är ytterst anmärkningsvärt. Tritonia/OX2 hävdar istället i sin komplettering att ”Vindpark Triton är en lämplig lokalisering utifrån svensk yrkesfiskesynpunkt”. Vidare framför man också att en vindpark som försvårar storskaligt fiske ”betraktas generellt som en positiv åtgärd för fiskbestånden och indirekt för fisket”. SPF, som företräder både mer storskaliga och småskaliga yrkesfiskare som fiskar i området, har en helt annan uppfattning och vi protesterar starkt mot dessa båda kommentarer från Tritonia/OX2 som vi anser är ogrundade och felaktiga. Samtidigt skriver bolaget i kompletteringen kopplad till

Natura 2000 att det pelagiska fisket väntas kunna fortgå i parken, medan Lst verkar förutsätta att allt fiske med aktiva redskap kommer vara omöjligt/otillåtet.

Pelagiskt fiske med trål och not är en utrymmeskrävande verksamhet som SPF i dagsläget inte bedömer kan samexistera med marina vindkraftverk. Av erfarenhet från alla tidigare vindkraftparker som anlagts i Nordsjön, Västerhavet och Östersjön vet vi att etablering av vindkraft till havs helt omöjliggör vårt fiske inom vindkraftparkens område. Även om fisket skulle vara tillåtligt är det med stor sannolikhet praktiskt och/eller riskmässigt ogenomförbart. Fartygen kan ha över en kilometer vajer ute och en 500 meter lång trål bakom sig och ekipaget väger hundratals ton när trålen är full med fisk. Att väja eller stoppa för ett vindkraftverk t.ex. vid dåligt väder är omöjligt. En vindkraftpark är därför för våra medlemmar att se som ett helt stängt område där deras fiske över huvud taget inte kan bedrivas.

Tritonia/OX2 konstaterar korrekt att det inte finns något riksintresse för yrkesfiske i området, men SPF har upprepade gånger i våra tidigare samrådsyttranden lyft att det är mycket viktigt att ta hänsyn till att pelagiskt fiske i stor utsträckning bedrivs utanför de utpekade riksintresseområdena. Våra medlemmars fiske är till sin natur dynamiskt och följer fiskens vandringar som ser olika ut från år till år. Våra tidigare krav på en bättre analys av yrkesfisket i området har Tritonia/OX2 inte hörsammat i kompletteringen. Detta återspeglas i kompletteringen kopplad till Natura 2000-tillståndet där bolaget hänvisat till den lilla omfattningen av fisket i området, utan att ta hänsyn till att detta kommer från en period med extrema fiskeregleringar som inte på något sätt är historiskt representativ.

Det fiske som våra medlemmar traditionellt har bedrivit i området är i första hand ett konsumtionsfiske av sill till lokal beredningsindustri, i andra hand ett fiske av skarpsill för konsumtion samt framställning av fiskmjöl och fiskolja. Rådande situation för både torsken och Rügensillen har föranlett kraftiga begränsningar av fisket, vilket gör att de senaste årens fiske varit starkt reducerat och inte är representativt sett till en längre tidsperiod. Torskfisket är helt stoppat, och det betydande fisket efter sill i området är sedan två år tillbaka i stort sett stoppat genom låga kvoter och sommarstopp både för att ge beståndet av Rügensill möjlighet att återhämta sig och även som skyddsåtgärd för torsken. När bestånden av både sill och torsk förhoppningsvis återhämtar sig är området av stor vikt för svenskt pelagiskt fiske vilket också bör beaktas innan beslut fattas att förlägga en mer eller mindre permanent anläggning på platsen som helt omöjliggör detta fiske.

Effekten för den enskilde fiskaren kan vara enorm av att utestängas från ett traditionellt fiskeområde där fiske kan ha bedrivits i flera generationer och med den erfarenhetsuppbyggnad som det innebär. Det låter sig inte enkelt göras att bara gå och fiska på en ny plats som man inte alls känner till. Det saknas också en ekonomisk analys för det fiske som omöjliggörs av den planerade vindkraftsetableringen. Bedömningen av påverkan på yrkesfisket måste utgå från en situation med fullt återhämtade bestånd och ett fiske utifrån historiska medelvärden och/eller maxvärden för att ge en rättvisande bild av vilken påverkan vindkraftparken kan få på fisket på 30-40 års tid (dvs hela vindkraftparkens levnadstid). Konsekvenserna för fisket för en total utestängning måste beräknas för hela parkens livslängd och det potentiella fiske som skulle kunna bedrivas där.

Andra utestående frågor

Ljudpåverkan

SPF menar att utifrån försiktighetsprincipen bör det största påverkansavståndet, dvs minst 20 km runt hela vindkraftparken, användas när man uppskattar parkens negativa påverkan på fisk av olika arter. Vindkraftparken är också en konstruktion som, till skillnad från förbipasserande sjöfart, kommer ge upphov till konstant undervattensljud och vibrationer under hela kraftverkens levnadstid (30-35 års tid eller mer). Det finns tidigare studier som visar att just pelagiska arter verkar undvika vindkraftparker (Vindval rapport 6481).

Bottenarbeten – kombinationen av grumling, föroreningar och syrebrist

SPF bad vid kompletteringssamrådet om ytterligare uppgifter om hur en kombination av syrefattigt, förorenat sediment virvlats upp och fisk (eller dess ägg och larver som ofta är känsligare än vuxna individer) samtidigt utsätts för grumling, en cocktail av miljögifter och möjlig syrebrist eller nedsatt syrenivå och/eller svavelväte i vattnet. Detta kan vi inte se tillgodoses i kompletteringen och frågan kvarstår därför. SPF anser att det finns risk för negativ påverkan på fiskars reproduktion och beteende av bottenarbeten.

Kumulativa effekter

SPF ser med oro på det stora antalet befintliga och planerade vindkraftsetableringar i södra Östersjön, Skagerrak och Kattegatt och den kumulativa inverkan dessa kan få på miljön och fiskbestånden. SPF kräver att det görs en samlad analys av etablerade och planerade vindkraftparker kumulativa inverkan på ekosystemet och av framtida möjligheter till fiske i området innan beslut fattas om åtgärder och verksamhet som konkurrerar om utrymme. Det gäller i synnerhet för en verksamhet som är mer eller mindre permanent till sin natur så som en vindkraftpark.

Om ni har några frågor kopplat till vårt samrådsyttrande eller i övrigt om pelagiskt fiske kopplat till ert projekt är ni välkomna att kontakta oss.

**Vänliga hälsningar,
Malin Skog, SPF**

Tel: 0731-508 708

Malin.Skog@pelagic.se